

SOCIALE CLAUSULES IN OVERHEIDSOPDRACHTEN

Een nieuwe omzendbrief spoort aan om sociale bepalingen op te nemen in het bijzonder bestek voor overheidsopdrachten in het Brussels Gewest.

De Brusselse regering heeft een nieuwe omzendbrief goedgekeurd die voor de sociale clausules de circulaire van 5 februari 2009 opheft en vervangt betreffende de opname van ecologische en duurzame ontwikkelingscriteria in de overheidsopdrachten voor leveringen en diensten.

De sociale clausule is een bijzondere vermelding in het bestek van de overheidsopdracht, die voornamelijk gericht is op de vorming of de socioprofessionele inschakeling van laaggeschoolde werkzoekenden, leerlingen, stagiairs of cursisten, personen met een handicap of personen die gediscrimineerd worden.

Het doel van de nieuwe omzendbrief is het gebruik van sociale clausules te vergemakkelijken en te verruimen. Wij analyseren de grote lijnen.

Doel van de sociale clausule

Het doel van de sociale clausule is doorgaans :

- ofwel te voorzien in aanwerving van werkzoekenden door de aannemer, leverancier of dienstenverlener
- ofwel de opdracht te reserveren voor een sociale-inschakelingsonderneming met als sociaal doel socioprofessionele herinschakeling
- ofwel een deel van een opdracht in onderaanneming toe te vertrouwen aan een sociale-inschakelingsonderneming met als doel socioprofessionele herinschakeling
- ofwel vorming aan te bieden voor werkzoekenden

De betrokken besturen

De beoogde overheidsdiensten zijn alle besturen die functioneel afhankelijk van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De regering beveelt gemeenten, OCMW's, intercommunales en gemengde structuren echter aan om de omzendbrief toe te passen teneinde de synergie te versterken op het vlak van socioprofessionele inschakeling.

De regering beveelt elk bestuur aan om binnen de 3 maanden na de publicatie van de omzendbrief (wat gebeurde op 5 december 2012), een aanspreekpunt aan te stellen om de inhoud van de omzendbrief tot uitvoering te brengen.

Om welke overheidsopdrachten gaat het ?

- opdrachten voor aanneming van diensten en concessie-overeenkomsten van diensten boven de 125.000 € (excl. BTW)
- die voor leveringen van meer dan 22.000 € (excl. BTW)
- die voor werken voor een bedrag hoger dan 125.000 € (excl. BTW)

- onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking : de aanbestedende overheid wordt aanbevolen sociale-inschakelingsondernemingen te raadplegen

Welke sociale clausules zijn mogelijk ?

1. De clausule "sociale inschakeling", de zogenaamde Actiris-clausule

De basis van de Actiris-clausule is vervat in het besluit van de Brusselse regering van 22 april 1999 houdende oplegging van sociale clausules bij de toewijzing van overheidsopdrachten in het raam van de uitvoering van investeringen van openbaar nut.

Dit besluit stelt dat voor de uitvoering van werken van openbaar nut voor een bedrag van 750.000 € (excl. BTW) of meer, waarvan de duur op minstens 60 werkdagen geraamd wordt, enkel subsidies toegekend kunnen worden als deze clausule opgenomen wordt. De inschrijvers moeten werkzoekenden aanwerven die bij Actiris ingeschreven zijn.

De nieuwe omzendbrief verruimt het toepassingsgebied van de Actiris-clausule tot de opdrachten voor aanneming van diensten en een verlaging van de toepassingsdrempel tot 125.000 € (excl. BTW).

De omzendbrief preciseert dat de bevoegde dienst bij Actiris (pmoiny@actiris.be) op de hoogte gesteld moet worden en dat de opdrachtnemer het formulier invult voor de evaluatie van de sociale clausule.

2. Het voorbehouden van opdrachten aan de sociale-inschakelingseconomie

De wet op de overheidsopdrachten biedt de aanbestedende overheid de mogelijkheid om de deelname aan een gunningsprocedure van overheidsopdrachten voor te behouden aan beschutte werkplaatsen en sociale-inschakelingsondernemingen. Daaruit volgt dat enkel de inschrijvingen van dit soort ondernemingen geanalyseerd zullen worden. Het gaat om een kwalitatief selectie criterium.

Voor de beschutte werkplaatsen kan dit kwalitatief selectie criterium zelfs toegepast worden bij overschrijding van de drempels voor Europese bekendmaking, op voorwaarde dat er effectieve mededinging bestaat voor het bedrag van de opdracht in het betrokken economisch bassin.

Dit kan ook toegepast worden voor één of meer percelen in een opdracht in percelen. Het geraamde bedrag van elk perceel mag echter niet gelijk zijn of hoger liggen dan de Europese drempelwaarden.

Deze clausule van “voorbehouding” van opdracht of perceel moet in de bekendmaking van de opdracht en in het bijzonder bestek opgenomen worden. Er wordt in het bestek ook een clausule opgenomen betreffende documenten en attesten die bij de offerte gevoegd moeten worden, bv. het attest van erkenning als beschutte werkplaats of als aannemer van werken.

Er wordt bovendien ook gevraagd om Actiris op de hoogte te stellen van een dergelijke opdracht, door hun een kopie van het bijzonder bestek te sturen

3. De sociale clausule die uitbesteding aan sociale-inschakelingsondernemingen mogelijk maakt

Deze clausule is een uitvoeringsvoorwaarde die inhoudt dat de inspanning voor vorming en inschakeling geleverd kan worden via :

- de uitbesteding van een deel van de opdracht aan een sociale-inschakelingsonderneming in onderaanneming
- de aanwerving van werkzoekenden die bij Actiris ingeschreven zijn.

Een clausule daaromtrent moet opgenomen worden in de bekendmaking van de opdracht en in het bijzonder bestek. Er wordt ook gevraagd Actiris op de hoogte te brengen van zo'n opdracht met onderaanneming door de verzending van een kopie van het bijzonder bestek.

4. De sociale clausule van bedrijfsopleiding

Deze vorm van sociale clausule maakt het mogelijk, overeenkomstig de wet op de overheidsopdrachten, als uitvoeringsvoorwaarde zowel in de vorming als de aanwerving van werkzoekenden te voorzien.

Om het aantal uren vorming te bepalen, wordt er aanbevolen het equivalent van 2 tot 8 % van het volume arbeidskrachten van de opdracht te vragen.

De inschrijver moet een afzonderlijke nota aan zijn offerte toevoegen, waarin hij beschrijft op welke manier hij aan die verplichting zal voldoen.

Er moet daaromtrent een clausule gevoegd worden bij de bekendmaking van de opdracht en in het bijzonder bestek.

5. De opname van socioprofessionele overwegingen in het voorwerp van de opdracht

Dit type clausule is de voornaamste nieuwigheid ten opzichte van de omzendbrief van 5 februari 2009 en kan enkel gebruikt worden voor onderhandelingsprocedures en/of offerteaanvragen, maar in geen geval voor aanbestedingen.

Dit systeem maakt het mogelijk de offertes te vergelijken op het vlak van verschillende criteria, waarvan één betrekking heeft op de inspanning omtrent socio-professionele inschakeling.

Om deze clausule te kunnen toepassen moet het voorwerp van de opdracht verruimd worden tot een dimensie van socioprofessionele inschakeling, om te beantwoorden aan de Europese vereiste dat er een band moet zijn tussen de toewijzingscriteria en het voorwerp van de opdracht ;

Het toewijzingscriterium moet overigens precies geformuleerd worden, om een objectivering van de inspanning op het vlak van inschakeling mogelijk te maken.

Tot slot moet het toewijzingscriterium vermeld worden in de bekendmaking van de opdracht en het bijzonder bestek, en moet er een clausule – waarvoor de omzendbrief een model aanbiedt – ingevoegd worden op het niveau van de uitvoeringsvoorwaarden.

Meer controle op de uitvoering

De aanbestedende overheid kan de controle op de uitvoering van de sociale clausules versterken door er een specifieke sanctie aan te koppelen, die aangereikt wordt in de omzendbrief en die een financiële straf oplegt aan een economische operator die deze niet correct naleeft.

Facilitator en consultant

Naast de nieuwe omzendbrief bevat de “toolkit” voor de goede toepassing van de sociale clausules ook een nieuwe functie binnen Actiris, nl. een “**facilitator**” die zich daar volledig op toelegt : deze vormt de schakel tussen de aanbestedende overheden en Actiris, versterkt het vertrouwen tussen de partners en vergemakkelijkt de verwerking en de evolutie van de dossiers.

Tot slot is er ook **SAW-B, de federatie van sociale-inschakelingsondernemingen in Brussel en Wallonië**, die sinds enkele jaren gratis advies levert rond dergelijke clausules. Ze bieden begeleiding bij de opstelling en de invoering ervan in de bijzondere bestekken en geven tips bij het zoeken naar partners in de sociale inschakeling.

Contactpersoon bij SAW-B is **Jean-Luc Bodson** : jl.bodson@saw-b.be

SAW-B stelt een databank ter beschikking voor aanbestedende overheden die een sociale-inschakelingsonderneming zoeken : www.saw-b.be > “Vous cherchez” > “Une entreprise d'économie sociale”

Isabelle Vincke

Info

Omzendbrief van 4 oktober 2012 betreffende de sociale clausules in de overheidsopdrachten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BS 5/12/2012 - inforum nr 269961)